

Talepapir

Udlændinge- og
Integrationsministeriet

11. december 2016

Sags nr. 2016 - 14737
Akt-id 166711

Arrangement: Samråd T-X angående tilsyn med asylcentre
Hvornår: Torsdag den 15. december kl. 12.00 – 12.55

DET TALTE ORD GÆLDER

Samrådsspørgsmål T:

”Ministeren bedes redegøre for Udlændingestyrelsens tilsynsforpligtelse i forhold til Langelands kommune som indkvarteringsoperatør, herunder redegøre detaljeret for, hvornår Udlændingestyrelsen har ført tilsyn med Langelands Kommune og hvilken form for tilsyn? Ministeren bedes endvidere redegøre for, om Udlændingestyrelsen af egen drift kan iværksætte et tilsyn, og om det i givet fald er sket i forhold til Langelands Kommune, siden kommunen blev indkvarteringsoperatør?”

Samrådsspørgsmål U:

”Ministeren bedes – bl.a. i lyset af artiklen ”Udlændingestyrelsen trækkes ind i asyl-skandale” Radio 24/4 den 1. december 2016, hvoraf det bl.a. fremgår, at KL og Udlændingestyrelsen ikke har samme opfattelse af ansvarsfordelingen, udførligt redegøre for ansvarsfordelingen mellem indkvarteringsoperatørerne og Udlændingestyrelsen.”

Samrådsspørgsmål V:

”Ministeren bedes redegøre for, om hhv. Langelands Kommune og Udlændingestyrelsen har iagttaget deres tilsynsforpligtelser og øvrige gældende regler i forhold til de sager, der løbende er kommet frem om kritisable forhold på børneasylcentre i Langelands Kommune.”

Samrådsspørgsmål W:

”Ministeren bedes redegøre for, hvorvidt Udlændingestyrelsen har modtaget indberetninger vedr. asylcentre på Langeland, siden kommunen blev indkvarteringsoperatør? Og i bekræftende fald, hvordan sådanne indberetninger måtte være blevet håndteret i hhv. Udlændingestyrelsen og departementet?”

Samrådsspørgsmål X:

”Ministeren bedes redegøre for, hvorfor ministeren i forbindelse med besvarelse af samrådssp. M-N om forholdene på børneasylcentre d. 1. dec. 2016 oplyste, at der ikke hende bekendt havde været indberetninger om kritisable forhold på asylcentre i Langelands Kommune, når det samtidig viser sig, at Dansk Flygtningehjælp har indberettet kritisable forhold til Udlændingestyrelsen i

december 2014? Der henvises bl.a. til artiklerne: ”Minister skal forklare myndighedssvigt af asylbørn” fra Radio 24/7 den 2. december 2016 og ”Udlændingestyrelsen forfulgte ikke advarsel om svigt af asylbørn” fra Politiken den 2. dec. 2016.”

Helt indledningsvist vil jeg gerne starte med at sige tak for de mange spørgsmål, der er stillet op til dette samråd. Ministeriet har besvaret alle 16 spørgsmål, hvorfor jeg håber, at der allerede er kastet lys over en række uklarheder.

Inden jeg går i gang med at besvare samrådsspørgsmålene vil jeg gerne starte med et par overordnede kommentarer.

Det er selvfølgelig klart, at den seneste tids debat vedrørende tilsynet på asylcentre og de sager, som vi har set på bl.a. Center Tullebølle har givet Udlændingestyrelsen anledning til at overveje, om det er muligt at optimere styrelsens måde at føre tilsyn på. Det har også givet anledning til at overveje om tilsynene har haft en tilstrækkelig hyppighed og intensitet.

Som jeg også gjorde ganske klart på forrige samråd, så mener jeg, at det er meget vigtigt, at der findes et koncept for det fremtidige tilsyn med landets asylcentre. Når Udlændingestyrelsens reviderede tilsynskoncept foreligger, fremsendes det til udvalget og jeg ser frem til at modtage udvalgets syn på det.

Ud over et revideret tilsynskoncept er Udlændingestyrelsen også gået i gang med at forbedre systematiseringen af de indberetning, som styrelsen løbende modtager fra bl.a. indkvarteringsoperatørerne. Dette skal bl.a. medvirke til, at styrke monitoreringen af hændelser på de enkelte asylcentre. På denne måde vil styrelsen få lettere ved at opfange uhensigtsmæssige mønstre på de enkelte asylcentre.

Når det er sagt, vil jeg nu gå videre til besvarelsen af samrådsspørgsmålene.

Spørgsmål T

I spørgsmål T, bliver jeg bedt om at redegøre for Udlændingestyrelsens tilsynsforpligtelse i forhold til Langeland Kommune som asylcenteroperatør. Herunder, hvornår

styrelsen har ført tilsyn med kommunen samt hvilke tilsyn, der har været tale om.

Det er vigtig at understrege, at det er Udlændingestyrelsen, der har ansvaret for indkvarteringsområdet. Det indebærer bl.a., at Udlændingestyrelsen forestår den overordnede planlægning vedrørende etablering og drift af asylcentre. Den daglige drift af asylcentre varetages af indkvarteringsoperatørerne.

Udlændingestyrelsen fastsætter som ansvarlig myndighed rammerne for indkvarteringsoperatørernes drift af asylcentre. Det fremgår af operatørkontrakterne, som er offentligt tilgængelige.

Udlændingestyrelsen har som ansvarlig myndighed en tilsynsforpligtelse over for alle indkvarteringsoperatørerne, herunder Langeland Kommune.

Udlændingeloven indeholder ikke udtrykkelige bestemmelser om tilsyn overfor indkvarteringsoperatørerne.

Udlændingestyrelsen tilsynsforpligtelse er dog mere specifikt udmøntet i operatørkontrakternes bestemmelser om

'Udlændingestyrelsens mulighed for at udføre faglige og økonomiske tilsyn med operatørernes opgaveløsning i form af anmeldte og uanmeldte tilsyn.'

Udlændingestyrelsens tilsyn med operatørernes opgaveløsning iværksættes af styrelsen af egen drift. Tilsynet tager typisk udgangspunkt i udvalgte dele af operatørkontrakten og tilrettelægges på en sådan måde, at det så vidt muligt sikres, at alle kontraktens opgaver over en årrække gøres til genstand for et tilsyn. Udlændingestyrelsen udfører både anmeldte og uanmeldte tilsyn med operatørens levering af ydelser, herunder ved besøg på asylcentre. Hovedparten af tilsynene gennemføres som skriftlige tilsyn.

Udlændingestyrelsens tilsyn har fokus på, om indkvarteringsoperatørerne løser indkvarteringsopgaven i overensstemmelse med kravene i operatørkontrakten.

Lad mig, at give et eksempel på sigtet med et sådant tilsyn:

Det fremgår af kontrakten, at de operatører, der driver børnecentre, skal udarbejde udviklingsplaner for alle be-

boere, som bl.a. skal indeholde aftaler om skolegang og fritidsaktiviteter.

Udlændingestyrelsens tilsyn med opgaven om udviklingsplaner består i at klarlægge, om operatørerne har tillægt den daglige drift af centeret således, at der systematisk udarbejdes udviklingsplaner for alle beboere, og om disse planer indeholder aftaler om de beskrevne emner.

Tilsynet omfatter imidlertid ikke en kvalitativ vurdering af, om udviklingsplanerne har et tilstrækkeligt socialfagligt niveau.

Udlændingestyrelsen fører ikke tilsyn med fx varetagelsen af de pædagogiske og omsorgsmæssige opgaver på børne- og ungecentre eller med det sundhedsfaglige arbejde med helbredsundersøgelse af nyankomne asylansøgere.

Udlændingestyrelsens tilsyn kan således ikke sammenlignes med fx socialtilsynene eller Arbejdstilsynet. F.eks. er socialtilsynenes virksomhed reguleret detaljeret i lov om socialtilsyn og administrative forskrifter udstedt i medfør heraf. Det følger af disse regler, at socialtilsyne-

ne har ansvaret for at godkende og føre driftsorienteret tilsyn med alle sociale tilbud, herunder plejefamilier, private opholdssteder, døgninstitutioner, stof- og alkoholmisbrugsbehandling, botilbud til voksne, krisecentre, herberg og forsorgshjem samt tilbud i form af hjælp og støtte.

Særligt om Langeland Kommune kan jeg oplyse, at kommunen aktuelt er under skærpet tilsyn.

Det skærpede tilsyn indebærer bl.a., at Udlændingestyrelsen løbende afholder møder med Langeland Kommune om kommunens opgavevaretagelse på asylcenterområdet. Møderne har fokus på bl.a. kommunens procedurer og kvalitetssikring ved opfølgning på alvorlige episoder og uregelmæssigheder samt eventuelle mønstre eller strukturelle problemer på de enkelte centre. Der er også fokus på Langeland Kommunes arbejde med at udarbejde en handleplan for den ledelsesmæssige situation på asyl driftsområdet.

Det skærpede tilsyn indebærer endvidere, at styrelsen i forhold til Langeland Kommune gør brug af metoder, som styrelsen normalt ikke benytter i forbindelse med

tilsynsarbejdet. Det drejer sig bl.a. om kvalitative interviews med ledelse, medarbejdere og beboere. Udlændingestyrelsen har den 12. december 2016 gennemført sådanne kvalitative interviews på Opholdscenter Holmegaard.

Udlændingestyrelsen har endvidere som led i det skærpede tilsyn gennemført en række uanmeldte tilsynsbesøg på centre, der drives af Langeland Kommune (Center Holmegaard, Børnecenter Hundstrup, Børnecenter Ærø og Børnecenter Søby). Udlændingestyrelsen planlægger at udføre flere tilsyn med centre drevet af Langeland Kommune primo 2017. Udlændingestyrelsen har allerede besluttet at aflægge et tilsynsbesøg på Center Nyborg i januar 2017.

Tilbage i tiden er der gennemført en lang række tilsyn med Langeland Kommune således som det også fremgår af besvarelse af spørgsmål nr. 242 som er oversendt forud for samrådet.

Det fremgår bl.a. af besvarelsen, at Udlændingestyrelsen har iværksat 17 tilsyn med Langeland Kommunes asylcenterdrift i perioden 2011 - 2016 – vel og mærke eks-

klusiv det skærpede tilsyn, der blev iværksat den 25. oktober 2016.

Det er i den forbindelse vigtigt for mig at understrege, at det forhold at Udlændingestyrelsen i perioder (2012 og 2014) ikke har gennemført tilsyn med Langeland Kommune, ikke er ensbetydende med, at styrelsen ikke har fulgt op på driften af og forholdene på kommunens centre. Som jeg nævnte tidligere, så følger styrelsen selvfølgelig op, hvis styrelsen bliver opmærksom på forhold på asylcentre, der bør undersøges nærmere.

Det er vigtigt at slå fast, at styrelsens tilsyn, ikke står alene.

Udlændingestyrelsen er som overordnet ansvarlig for indkvarteringsområdet løbende i dialog med alle indkvarteringsoperatører.

Dette foregår bl.a. gennem såkaldte operatørmøder med indkvarteringsoperatører, som afholdes flere gange årligt. Der har således alene i 2016 været afholdt 11 operatørmøder. På disse møder sikres det, at operatørerne er orienterede om indkvarteringsituationen og eventuelle

ændringer i vilkårene for asylcenterdriften. På operatørmøderne sker der endvidere vidensdeling mellem operatørerne, ligesom styrelsen indgår i en dialog med operatørerne om de problemstillinger, der måtte være på centrene.

I tillæg hertil holder Udlændingestyrelsen løbende bilaterale møder med operatørerne, således at konkrete emner, der kun er relevante for en enkelt operatør, kan drøftes.

Herudover er Udlændingestyrelsen dagligt i kontakt med indkvarteringsoperatørerne om stort og småt i forhold til driften af centrene. Det kan dreje sig om alt fra f.eks. vedligeholdelse af bygninger til iværksættelse af sociale foranstaltninger i forhold til en beboer og til operatørernes oplysning om særlige hændelser på centeret.

Det fremgår af operatørkontrakterne mellem Udlændingestyrelsen og indkvarteringsoperatørerne, at kriminelle handlinger straks skal anmeldes til politiet. Operatøren skal endvidere uden ugrundet ophold underrette Udlændingestyrelsen om kriminalitet, vold eller opståede konflikter af mere alvorlig karakter på det enkelte indkvarteringssted, såfremt operatøren får kendskab hertil.

Udlændingestyrelsen følger i relevant omfang op på de oplysninger, som styrelsen modtager.

Opfølgningen sker typisk ved skriftligt eller mundtligt at anmode operatørerne om bemærkninger til de oplysninger, som styrelsen er kommet i besiddelse af.

I visse situationer vil de oplysninger, som styrelsen modtager, have en så bekymrende karakter – enten isoleret set, eller i sammenhæng med andre oplysninger – at det er nødvendigt at udføre et tilsyn.

Det var eksempelvis bl.a. grunden til, at styrelsen i sommer besluttede at udføre et tilsyn med Børnecenter Tullebølle. På daværende tidspunkt forelå der oplysninger om bl.a. vold mellem beboere, vold og trusler mod personalet, hærværk, ildspåsættelser og anden uacceptabel adfærd.

Endeligt følger Udlændingestyrelsen op, hvis Udlændingestyrelsen bliver opmærksom på forhold på asylcentre, der bør undersøges nærmere, eksempelvis i forbindelse med indberetninger fra operatørerne, klager fra be-

boere eller private, eller hvis der opstår historier i pressen.

Det er værd at huske på, at de nuværende indkvarteringsoperatører alle er offentlige myndigheder – bortset fra Røde Kors. De er således undergivet sædvanlige regler om saglighed, sandhedspligt, ledelsesansvar mv., og har som i mange andre sammenhænge ansvaret for at levere ydelser til og drive institutioner for borgere i Danmark.

Spørgsmål U

I forhold til spørgsmål U, der vedrører ansvarsfordelingen mellem indkvarteringsoperatørerne og Udlændingestyrelsen, så har jeg allerede i besvarelsen af spørgsmål T redegjort for Udlændingestyrelsens tilsynspligt.

Der har måske bredt sig en misforståelse i forhold til, at ingen fører tilsyn med de børn, som er indkvarteret på asylcentre.

Og det er ikke første gang, at der har været uklarhed om hvilken myndighed, der har pligt til at føre tilsyn med de forhold, som børn og unge under 18 år lever under i asylcentre.

Dette spørgsmål er nu afklaret i Social- og Indenrigsministeriets meddelelse af 1. juli 2016 til samtlige kommuner og KL, hvoraf følgende fremgår vedrørende servicelovens § 146 – og nu tillader jeg mig at læse højt:

”Efter servicelovens § 146 skal kommunen føre tilsyn med de forhold, hvorunder børn og unge under 18 år samt vordende forældre i kommunen lever. Tilsynet skal føres på en sådan måde, at kommunen så tidligt som muligt kan få kendskab til tilfælde, hvor der må antages at være behov for særlig støtte til et barn eller en ung under 18 år, eller hvor det må antages, at der kan opstå et behov for særlig støtte til et barn umiddelbart efter fødslen. For voksne gælder der ikke på samme måde en tilsynsforpligtelse for kommunen.

Kommunens tilsynspligt efter servicelovens § 146 med de forhold, hvorunder børn og unge under 18 år samt vordende forældre i kommunen lever, gælder alle børn og unge under 18 år uanset deres opholdsgrundlag og uanset, om

barnet eller den unge har lovligt ophold eller ej. Kommunens tilsynspligt omfatter således også børn og unge i kommunen, der ikke opholder sig lovligt her i landet i servicelovens forstand. Kommunens tilsynspligt gælder også, når barnet eller den unge opholder sig på et asylcenter.

Når det er sagt, så fremgår det derudover af operatørkontrakterne, at indkvarteringsoperatørerne er forpligtet til at have kvalificeret og tilstrækkeligt personale ansat eller til rådighed. Det er således alene indkvarteringsoperatørerne, der har ansvaret for at rekruttere personale, for at instruere personalet i at udføre deres arbejde, samt for som arbejdsgiver at reagere på, hvis der opstår uhensigtsmæssigheder i forhold til den daglige drift – fuldstændig på lige fod med, når en kommune løser sine øvrige opgaver.

Det fremgår derudover af operatørkontrakterne, at indkvarteringsoperatørerne selv skal foretage en række tilsyn i tilknytning til driften af asylcentre. Operatørernes egne tilsyn omfatter:

- tilsyn med beboere, som er tilknyttet operatørens centre, men som er indkvarteret uden for centrene,

- tilsyn med undervisningen af børn, som undervises i hjemmet,
- tilsyn med børn af fængslede forældre,
- tilsyn med uledsagede mindreårige, som er indkvarteret privat, og
- tilsyn med indkvarterede børns legemlige og psykiske helbredstilstand.
- drift og vedligeholdelse af ejendomme,

Operatørerne skal endvidere sikre, at der etableres tilsyn med operatørernes egne skoler efter reglerne i bekendtgørelse nr. 1075 af 8. juli 2016 af lov om friskoler og private grundskoler.

Som jeg sagde indledningsvist, indeholder udlændingeloven ikke nogen udtrykkelige bestemmelser om tilsyn over for indkvarteringsoperatørerne.

Det ændre selvfølgelig ikke ved, at Udlændingestyrelsen naturligvis har et ansvar for at følge med i, hvordan indkvarteringsoperatørerne udfører deres opgaver og hvordan de generelle levevilkår og forhold er på centrene.

Det betyder bl.a., at Udlændingestyrelsen skal forholde sig til de indberetninger og oplysninger om forholdene på opholdscentrene, som de modtager. Og at de må agere om nødvendigt.

Spørgsmål V

I forhold til besvarelsen af spørgsmål V og de sager, der er kommet frem om kritisable forhold på børnecentre i Langelands Kommune, har jeg på det foreliggende grundlag ikke grund til at tro andet, end at Udlændingestyrelsen har handlet efter reglerne.

Når det er sagt, så har den seneste tids debat givet Udlændingestyrelsen anledning til at overveje, om det er muligt at optimere styrelsens måde at føre tilsyn på, herunder om tilsynene har en tilstrækkelig hyppighed og intensitet.

Det er jeg enig i.

I forhold til spørgsmålet om hvorvidt Langeland Kommune har iagttaget deres tilsynsforpligtigelse, så har Langeland Kommune overfor Udlændingestyrelsen oplyst, at der i henhold til tilsynsforpligtigelsen fra ledel-

sens side har været reageret i forhold til de konkrete sager. Langeland Kommune har dog ikke indberettet til Udlændingestyrelsen i det omfang, som kommunen var forpligtet til efter operatørkontrakten.

Langeland Kommune har endvidere oplyst, at kommunen er ved at udarbejde et nyt koncept for egenkontrol for at rette op på de mangler, der hidtil har været på centre i regi af kommunen.

Udlændingestyrelsen har derfor flere gange overfor operatørerne – og dermed også Langeland Kommune - indskærpet nul-toleranceprincippet over for kriminelle handlinger på eller i tilknytning til asylcentre. Derudover har styrelsen holdt et oplæg om indberetningsordningen for Langeland Kommunes centerledere, for at skabe klarhed om, hvad der skal indberettes til styrelsen og hvordan.

Spørgsmål W

I forhold til besvarelsen af spørgsmål W, så har Udlændingestyrelsen overfor mig bekræftet, at styrelsen har modtaget indberetninger vedrørende asylcentre, som drives af Langeland Kommune.

Det er i den forbindelse vigtigt at understrege, at der er tale om indberetninger, der kan vedrøre alt fra mindre forhold, der ikke er strafbare, herunder f.eks. ikke-voldelige konflikter beboerne imellem, til alvorlig kriminalitet i form af f.eks. vold eller trusler om vold.

Indberetningerne til Udlændingestyrelsen har i forhold til de involverede asylansøgere til formål at sikre, at styrelsen er orienteret og i det pågældende tilfælde kan vurdere, om der er behov for opfølgning. Indberetningen kan således fx være ledsaget af en anmodning om, at en bestemt beboer flyttes til andet center.

Særligt for så vidt angår de asylcentre, som drives af Langeland Kommune, kan Udlændingestyrelsen oplyse, at de indberetninger, som Udlændingestyrelsen løbende har modtaget vedrørende Børnecenter Tullebølle, er indgået i grundlaget for lukningen af centeret.

Styrelsen orienterer som udgangspunkt ikke departementet om de indberetninger, som styrelsen modtager, med mindre særlige forhold gør sig gældende i forhold til

netop Tullebølle sagen skete der dog grundet sagens karakter en orientering af departementet.

Spørgsmål X

Endeligt vil jeg afrunde med kort at besvare Samrådspørgsmål X. Det handler om, at jeg i forbindelse med det forrige samråd skulle have sagt, at jeg ikke var bekendt med indberetninger om kritisable forhold på asylcentre drevet af Langeland Kommune.

For at gøre det helt klart, hvad jeg sagde på samrådet så, vil jeg tillade mig at gentage det;

I forhold til de overgreb, der var tale om blev jeg orienteret om dem den 22. oktober – det var en lørdag. Og jeg ved, at det var i forlængelse af at man i styrelsen var blevet informeret om det. Det var så det der førte til, at jeg allerede ugen efter fik flyttet de unge fra Center Tullebølle. Jeg synes, at når vi har et center, som fungerer så dårligt, som det gjorde, så må vi jo handle hurtigt. Vi kunne ikke sidde de her informationer overhørig.

Derudover blev jeg spurgt om, om jeg slet ikke har været klar over uroligheder før dette. Og der svarede jeg:

Jo vi har været klar over, at der har været slagsmål og optræk til ballade bl.a. hen over sommeren, og at der har været uroligheder på centre rundt omkring. Mit indtryk er dog, at det ikke kun har været på centre drevet af Langeland Kommune.

Jeg håber hermed at have skabt klarhed over, hvad jeg sagde på sidste samråd.

Til slut vil jeg gerne endnu en gang understrege, at det vigtigste for mig er, at vi får et nyt tilsynskoncept og det arbejde er Udlændingestyrelsen i fuld gang med.

Tak for ordet.